

Beschermde gebieden

– Wat zijn ‘beschermde gebieden’?

Beschermde gebieden zijn één van de fundamentele bouwstenen in het behoud van biodiversiteit. Het zijn specifieke gebieden die beschermd worden om de natuurlijke omgeving met al haar soorten en diensten intact te houden. Bijna alle thema's die op de COP 10 aan bod komen, hebben raakpunten met dit dossier. Zo zijn beschermde gebieden een cruciale maatregel om het verlies aan biodiversiteit te beperken in bossen, mariene en kustgebieden of zoetwatergebieden. Daarnaast helpen ze in de strijd tegen armoede door heel wat mensen een leefbare omgeving met drinkbaar water en voedsel te garanderen.

Beschermde gebieden zijn niet noodzakelijk volledig afgeschermd. Het zijn afgebakende gebieden waar specifieke aandacht wordt geschonken aan het behoud en duurzaam gebruik van de biodiversiteit. Sommige, meer fragiele gebieden worden streng beheerd door overheden of instanties, terwijl in andere beschermde gebieden – weliswaar met het nodige verantwoordelijkheidsgevoel – nog steeds gebruik kan gemaakt worden van de biodiversiteit. Dat was ook het uitgangspunt voor het project ‘Natura 2000’ dat de Europese Unie lanceerde in 1992. Natura 2000 is een Europees netwerk van natuurlijke en half-natuurlijke gebieden die wel afgebakend worden maar niet volledig afgeschermd. Zo kan bijvoorbeeld recreatie in die gebieden alsnog toegelaten worden, zolang die niet nefast is voor de biodiversiteit. Dat zorgt ervoor dat Natura 2000-gebieden flexibeler zijn en op korte termijn veel gebieden kunnen worden beschermd.

– Wat is het probleem?

Het aanduiden van beschermde gebieden wereldwijd ondervindt steeds de nodige tegenkanting van bepaalde landen, gemeenschappen en sectoren die voor hun activiteiten sterk afhankelijk zijn van de biodiversiteit in die gebieden.

Dat probleem wordt duidelijk zichtbaar voor mariene zones. Op de COP 10 wordt vanuit bepaalde Partijen zoals de EU aangestuurd om meer mariene zones als beschermde gebieden aan te duiden, waar niet mag gevist worden. Landen die overleven van visserij zien dat liever niet gebeuren. Extra problematisch is bovendien het afbakenen van zones in de open zeeën, de zogenaamde zones ‘*beyond national jurisdiction*’. Die zones horen in principe aan niemand toe, maar zijn vaak heel productieve zones waar ook op gevist wordt en die in veel gevallen zelfs overbevist zijn.

– Wat wil de COP 10 bereiken?

Dit jaar wordt het thematisch werkprogramma voor beschermde gebieden geëvalueerd en wordt bekeken op welke wijze men dat de volgende jaren gaat verder zetten.

In eerste instantie moet er volgens Els Martens, piloot in dit dossier, een versterking komen van de opleiding en communicatie rond beschermde gebieden. Ook de uitvoering van het werkprogramma schiet nog voor een stuk te kort. Niet alleen moeten veel meer gebieden afgebakend kunnen worden, maar er moet vooral een meer effectieve implementatie komen op het terrein. Heel veel ontwikkelingslanden vragen daar de nodige capaciteitsopbouw en financiële

ondersteuning voor. Ook het beheer van de internationale mariene zones wordt een heel belangrijk punt op de COP.

De laatste jaren is volgens Els Martens een grote inspanning geleverd door veel landen om meer te rapporteren over behaalde resultaten in beschermde gebieden. Dat toont aan dat landen beseffen hoe belangrijk beschermde gebieden zijn, en die impuls moet ook dit jaar weer gestimuleerd worden.

Een derde punt dat zeker aan bod zal komen in de discussie over beschermde gebieden zijn de maatregelen voor klimaatbeleid die een negatieve impact op de biodiversiteit in beschermde gebieden kunnen hebben.

– En in België?

België is op wereldvlak altijd een belangrijke speler geweest in de voorbereiding van activiteiten of beslissingsvoorstellen rond beschermde gebieden. We hebben vaak actief (en ook financieel) het werkprogramma van het VBD ondersteund. In die zin behoren we tot de *'friends of the protected areas'*, de Partijen die het werkprogramma rond beschermde gebieden trekken op mondiaal niveau.

Op dit moment is ongeveer 12% van het Belgisch grondgebied beschermd als Natura 2000-gebied. De Belgische Noordzee is één van de bekendste zones waar een groot stuk is afgebakend als beschermd gebied. Toch kunnen ook wij nog heel wat meer ondernemen om de biodiversiteit te beschermen.

België is een land met een bloeiende landbouw, economie, handel, transport, bebouwing... Al die economische sectoren moeten in hun activiteiten eveneens rekening houden met de biodiversiteit. Beschermde gebieden leveren weinig op als ze geïsoleerd zijn en omringd door een vaak vervuilde en drukke wereld. Er moet nog meer gestreefd worden naar duurzame productie en consumptie, duurzaam grondgebruik, natuurvriendelijk transport, en ook in het onderwijs moeten toekomstige generaties voldoende op het belang van biodiversiteit gewezen worden.

Piloot: [Els Martens](#)

Bronnen:

1. www.cbd.int
2. <http://www.cbd.int/protected/overview/>
3. <http://data.iucn.org/dbtw-wpd/edocs/PAPS-016.pdf>
4. 'Biodiversiteit in België'